

IZVJEŠTAJ O DJELOVANJU ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT

2009. – 2016.

1. UVOD:

Zaklada Zajednički put osnovana je 2005. godine Odlukom Skupštine Grada Zagreba, a svi zakonski preduvjeti za početak rada ostvareni su u travnju 2008. godine temeljem Rješenja Središnjeg državnog ureda za upravu. Zaklada Zajednički put je neprofitna organizacija predana razvoju, zagovaranju i provedbi dostojanstvenog, kvalitetnog, sigurnog i aktivnog starenja, prilagođenog potrebama i sposobnostima svake pojedine starije osobe.

Ciljevi Zaklade definirani su Statutom: sprečavanje zlouporabe korištenja imovine osoba starije životne dobi, osiguravanje uslužnih i socijalnih servisa za starije, osiguravanje različitih oblika skrbi o starijima te izgradnja objekata za smještaj i stanovanje starijih osoba.

Zaklada promiče vrijednosti dobrotvornog darivanja, volonterstva i filantropije i svrha joj je uslužno posredovanje donatorima koji žele pridonijeti kvalitetnijem životu korisnika. Donatori mogu biti: građani, poslovni subjekti, neprofitne organizacije, trgovačka društva, korporacije i drugi, a donacije se mogu sastojati od bilo koje vrste imovine, vrijednosnih papira, vlasničkih prava, umjetničkih djela i dr.

Zaklada Zajednički put vjeruje da ostvarivanjem svoje svrhe može stvoriti društvene uvjete za dostojanstven život starijih ljudi te za ostvarivanje njihovih ljudskih prava, neovisnosti, društvene uključenosti i aktivnog sudjelovanja u odlučivanju o vlastitom životu i životu zajednice. Također, Zaklada želi usmjeriti pozornost mlađih naraštaja na svijest o starenju i potrebama starijih osoba u obitelji, susjedstvu i lokalnoj zajednici te mlade i stare uključuje u programe kojima se potiče uzajamno razumijevanje, razmjena znanja i iskustava kako bi se ostvarila obostrana dobrobit. Također, Zaklada vjeruje i da je moguće stvoriti model skrbi i usluga dostupnih što većem broju starijih osoba, uključujući u provedbu sve raspoložive resurse, posebice one u lokalnoj zajednici.

2. AKTIVNOSTI ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT:

Kako bi se poboljšala kvaliteta života starijih osoba, Zaklada Zajednički put svoju djelatnost temelji na aktivnom djelovanju u lokalnoj zajednici i unapređenju suradnje s institucijama i udrugama koje skrbe o starijim osobama, kao i na prikupljanju sredstava putem prijava na nacionalne i europske projekte te organiziranju humanitarnih akcija. Prikupljena sredstva Zaklada ulaže u aktivnosti i projekte kojima je cilj poboljšanje kvalitete života starijih osoba.

- **SUPERSENIORI**

Projekt Superseniore je model podrške organizacijama civilnog društva s osnovnim ciljem uključivanja starijih osoba u život zajednice. Projekt je u 2016. godini financijski podržala Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva, a provela ga je Zaklada Zajednički put iz Zagreba u partnerstvu sa Zakladom Slagalica iz Osijeka u tri županije: Grad Zagreb, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija.

U prvoj godini ostvareni su sljedeći rezultati:

- ✓ U sklopu projekta raspisan je i proveden natječaj – javni poziv za dodjeljivanje financijskih podrški organizacijama civilnog društva i neprofitnim javnim ustanovama koje provode aktivnosti usmjerene na podizanje kvalitete života starijih osoba u lokalnoj zajednici; dodijeljeno je osam financijskih podrški organizacijama civilnog društva koje djeluju na području Grada Zagreba, Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije. Ukupna vrijednost natječaja iznosila je 189.000,00 kuna.
U projektnim aktivnostima sudjelovale su 603 starije osobe i 56 volontera različitih dobnih skupina, a sastojale su se od: razvijanja programa za usvajanje novih znanja i vještina; osnaživanja starijih osoba za prepoznavanje i uživanje prava koja im pripadaju; edukacije mlađih volontera za rad sa starijima; razvijanja novih oblika skrbi za starije te pružanja psihosocijalne podrške i pomoći. Za više o informacija kliknite ovdje.
- ✓ Osnovan je fond Superseniore u obliku zasebnog računa u koji građani i poslovni subjekti mogu uplaćivati donacije. Fond je osmišljen kao dugoročni alat za prikupljanje financijskih sredstava i razvoj budućih projekata za podizanje kvalitete života starijih osoba. Prikupljena financijska sredstva dodjeljuju se putem natječaja udrugama koje provode aktivnosti. Procjenu projektnih prijedloga vrši tročlana komisija nezavisnih stručnjaka.
- ✓ Provedena je medijska kampanja pod nazivom SAMO STARIJI. NIŠTA VIŠE. kojom smo informirali i senzibilizirali javnost o važnosti uključivanja starijih osoba u društvo kako bi postali i ostali aktivni članovi zajednice. Glavni akteri kampanje, Toni Cetinski, Antonija Blaće, Janko Popović-Volarić i Iva Šulentić, su putem video spotova i jumbo plakata

isticali da starije osobe posjeduju vrijedna znanja i iskustva koja u našem društvu nisu iskorištena i pozivali javnost da ih ne isključuje iz društva.

- **ZAJEDNICA STAMBENIH JEDINICA**

U svrhu smještaja sugrađana starije životne dobi, Zaklada Zajednički put svoju je djelatnost tijekom 2012. godine proširila na pružanje usluge stanovanja u stambenim jedinicama apartmanskog tipa na zagrebačkom Jarunu – u Zajednici stambenih jedinica. Zajednica stambenih jedinica Zaklade namijenjena je nezavisnom življenju starijih osoba koje žele zadržati samostalan način života i nakon 65 godine, a osmišljena je kao novi dom za samostalne i aktivne umirovljenike koji žele živjeti među svojim vršnjacima. U sklopu Zajednice stambenih jedinica opremljen je i prostor **Senior centra** gdje su organizirane aktivnosti koje korisnici stambenih jedinica redovito koriste.

Ovaj oblik ponude smještaja i brige o starijim osobama zajedničko je nastojanje Zaklade Zajednički put i Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom da starijim osobama Grada Zagreba pruži životne uvjete koji će im omogućiti da što dulje i kvalitetnije žive kao samostalne i nezavisne osobe.

Zaklada promiče aktivan životni stil starijih osoba, a ovom uslugom svojim korisnicima istodobno nudi sigurno okruženje i konkretne usluge i pogodnosti prilagođene potrebama starijih osoba. U 2014. godini postigli smo ciljanu popunjenost kapaciteta Zajednice stambenih jedinica: četiri popunjena apartmana.

- **SENIOR CENTAR ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT**

Na tragu međugeneracijskih razmjena vještina i razvoja volontiranja, nastao je projekt Senior centra kao mjesta u kojem će zaživjeti ta dva koncepta. Senior centar organiziran je u sklopu Zajednice stambenih jedinica i u njemu se osmišljavaju i provode aktivnosti za starije sugrađane. Centar je svečano otvoren 8. svibnja 2012. godine.

Senior centar svojim djelovanjem nastoji upozoriti na važnost promjene kuta gledišta iz kojeg se na starije osobe gleda kao na pasivne članove zajednice te razbija predrasudu o starijim osobama kao teretu društva, aktivirajući njihova znanja i vještine čime postaju resurs i aktivni članovi zajednice.

Senior centar djeluje kao mjesto okupljanja u kojem ljudi starije životne dobi kroz različite radionice i aktivnosti zadovoljavaju svoje socijalne, fizičke, emocionalne i intelektualne potrebe. Vrata Senior centra otvorena su svim zainteresiranim starijim građanima Grada

Zagreba svakog radnog dana od 8 do 20 sati.

Osim radionica sa stručnim vodstvom, u prostorijama Centra građanima su svakodnevno dostupni internet i biblioteka s više od tisuću naslova. Sve aktivnosti Centra su besplatne, a radionice su osmišljene tako da se pokrije što širi dijapazon interesa i da se ostavi prostor za daljnji razvoj aktivnosti u skladu s potrebama, mišljenjima i idejama samih korisnika. Među voditeljima radionica je 10-ak volontera svih dobnih skupina. Aktivnosti Senior centra tjedno koristi oko 500 starijih građana Grada Zagreba.

- **OSIGURAVANJE DOSTOJANSTVENOG STARENJA – POTPISIVANJE UGOVORA O DOŽIVITNOM UZDRŽAVANJU**

- ✓ U prosincu 2013. godine Zaklada Zajednički put potpisala je Ugovor o doživotnom uzdržavanju s gospodinom Milom Topićem. Obzirom na situaciju u kojoj je gospodin Topić živio sam, bez članova obitelji i bliže rodbine, primajući minimalnu mirovinu a koji je zbog zdravstvenog stanja bio ovisan o tuđoj pomoći i njezi, potpisivanjem ugovora korisniku je osigurana maksimalna skrb i zaštita njegovih materijalnih prava i interesa. Ugovorom se Zaklada obvezala skrbiti o gospodinu Topiću na način koji će zadovoljiti sve njegove potrebe – od obavljanja praktičnih radnji, preko pratnje na liječničke preglede i slično, do toga da Zaklada plaća razliku cijene smještaja u staračkom domu te mu daje mjesečni džeparac i snosi dodatne troškove liječenja i njege. Djelatnici Zaklade poduzeli su sve mjere kako bi gospodin Topić što prije bio smješten u dom za starije i nemoćne osobe. Već potkraj prosinca iste godine gospodin Topić preselio se u dom, u kojem mu je pružena i osigurana sva potrebna zdravstvena njega. Stan na adresi Jeđutova 4, sukladno potpisanom Ugovoru, Zaklada daje u najam po tržišnoj cijeni. Gospodin Mile Topić je preminuo 27.07.2015. godine u KBC-u Sestre Milosrdince te mu je sukladno stavkama Ugovora Zaklada osigurala i organizirala pokop. Do trenutka smrti bila mu je osigurana stalna medicinska skrb i pomoć, sukladno njegovom zdravstvenom stanju utvrđenom od strane liječnika. U trenutku smrti gospodina Topića nekretnina na adresi Jeđutova 4, postaje vlasništvo Zaklade.
- ✓ U srpnju 2016. godine Zaklada je potpisala Ugovor o doživotnom uzdržavanju s gospođom Dorotejom Vugrin. Obzirom na zdravstveno stanje gđa. Vugrin se željela osigurati na način da bude smještena u Dom za starije i nemoćne osobe u što kraćem roku. Djelatnici Zaklade poduzeli su sve mjere kako bi gđa. Vugrin što prije bila smještena te je u srpnju 2016. godine preselila u Dom za starije osobe Sv. Ana. U ugovoru sklopljenom s gospođom Vugrin detaljno su razrađene ugovorene obveze i

prava primatelja te davatelja uzdržavanja (Zaklada Zajednički put plaća razliku smještaja u Domu za starije osobe, obavlja niz praktičnih radnji koje gospođa Vugrin ne može obaviti sama). Stan na adresi Miljackina 44a, sukladno potpisanom Ugovoru Zaklada je stavila u najam, po tržišnoj cijeni.

- **GERONTOLOŠKI TULUMI POVODOM MEĐUNARODNOG DANA STARIJIH OSOBA**

U Zagrebu se svake godine povodom Međunarodnog dana starijih osoba održava Gerontološki tulum. Manifestacija je to kulturno-zabavnog i edukativnog karaktera namijenjena ponajprije našim sugrađanima starije životne dobi na kojoj se, među ostalim, prezentira rad domova za starije i nemoćne, gerontoloških centara te organizacija civilnog društva koje pružaju usluge starijim sugrađanima. Ovom manifestacijom sudionici programa promoviraju koncept aktivnog starenja i ruše predrasude o starijim osobama kao društvenom teretu, eksplicitno ističući njihova znanja i vještine s kojima itekako mogu biti aktivni članovi zajednice.

Na Gerontološkom tulumu 2009. godine Zaklada Zajednički put prvi je put svoj rad predstavila javnosti. Tom je prigodom starijim sugrađanima poklonila nastup operne pjevačice Gertrude Munitić.

Zaklada svake godine, od 2009. godine, financijski i organizacijski podržava ovu manifestaciju.

- **PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA KROZ OSIGURAVANJE DOSTUPNOSTI KULTURNIH SADRŽAJA STARIJIM OSOBAMA**

- ✓ Zaklada je za Božić, u prosincu 2013. godine, u kazalištu „Vidra“ svojim starijim sugrađanima poklonila predstavu "Nismo sve Karenjine". Zbog velikog odziva i oduševljenja predstavom Zaklada je zagrebačkim umirovljenicima za uskršnji dar u 2014. godini poklonila još jednu predstavu – "Istina". Poklanjanje predstava postala je tradicija Zaklade zajednički put pa su zagrebački umirovljenici uoči Božića 2014. mogli uživati u predstavi „Ljubaf“ u izvedbi Teatra Kerekeš. 07. travnja 2015. Zaklada je povodom Uskršnjih blagdana starijim građanima Grada Zagreba donirala kazališno druženje uz predstavu „Smisao života gospodina Lojtrice u kazalištu KNAP. 22.12. 2015. darovali smo umirovljenicima grada Zagreba besplatne ulaznice za program „Fil(m)harmonije“ u kinu Europa – film „Mališan“ Charlija Chaplina i „General“ Buston Keatona. Tijekom 2016. Povodom uskršnjih blagdana, Zaklada Zajednički put je, umirovljenicima Grada Zagreba poklonila predstavu „Takvim sjajem mmože sjati“ u Histrionskom domu. U travnju, povodom uskršnjih blagdana poklonjena je predstava „Pet zena.com“, a uoči božićnih blagdana poklonjena je predstava „Kako život“ teatra Moruzgva u kazalištu Vidra.
- ✓ Broj podijeljenih besplatnih karata po predstavi iznosi oko 250.

- ✓ Također, Zaklada je svake godine podijelila između 50 i 75 karata za koncerte sva tri ciklusa (plava, crvena i bijela oktava) Zagrebačke filharmonije u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog.
- ✓ U studenom smo, povodom proslave pete godišnjice rada Zaklade organizirali proslavu u dvorani Muller kina Europe. U sklopu proslave predstavljena je brošura Zaklade te je otvorena donatorska izložba polaznika likovnih radionica i foto sekcije Senior centra Zaklade Zajednički put. U sklopu obilježavanja rođendana Zaklada je pozvala sve zagrebačke umirovljenike na projekciju filma "Pogrešna dostava" u velikoj dvorani kina Europa.

- **HUMANITARNA AKCIJA „PRIJATELJSTVO ZA STAROST“**

U rujnu 2010. godine Zaklada „Zajednički put“ pokrenula je i u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Domom za starije i nemoćne Sv. Ana (suorganizatori su bili Hrvatsko društvo skladatelja – zaštita autorskih muzičkih prava te Zagrebačko gradsko kazalište „Komedija“) organizirala humanitarnu akciju – koncert „Prijateljstvo za starost“. Cilj ove akcije bio je prikupiti sredstva za dogradnju i opremanje prostora za potrebe smještaja starijih građana u Domu za starije i nemoćne Sv. Ana.

Pred punom Koncertnom dvoranom Vatroslav Lisinski prvaci Zagrebačkog gradskog kazališta „Komedija“ u režiji Vlade Štefančića izvodili su dijelove iz najpoznatijih hrvatskih mjuzikala pod zajedničkim nazivom „Tko pjeva zlo ne misli“.

Medijski pokrovitelj ove akcije bila je Hrvatska radiotelevizija: u nekim emisijama svog programa promovirala je koncert i Zakladu, a također je snimala koncert i izravno ga prenosila te je za tu prigodu osnovala pozivni centar u kojem su tijekom koncerta javne osobe zaprimale pozive (čiji je prihod činio dio prikupljenih sredstava ove akcije). Tom je prigodom prikupljeno 328 934 kune. Organiziranjem humanitarnog koncerta željeli smo širu društvenu zajednicu bolje informirati o zakladništvu kao mogućnosti osiguranja svoje starosti i starosti svojih najbližih, a građanima omogućiti da postanu sudionici zajedničke i solidarne odgovornosti za sigurnije starenje svojih sugrađana.

- **RAZNE HUMANITARNE AKTIVNOSTI**

- ✓ Zaklada je 2009. i 2010. godine financijski (iznosom od 20.000 kuna) i organizacijski podržala božićni domjenak za korisnike Doma za starije i nemoćne osobe Sv. Ana.
- ✓ Krajem 2009. Zaklada je sa 196.600 kuna sufinancirala izgradnju šetnice i bočališta u krugu Doma za starije i nemoćne osobe Sv. Ana.

- ✓ Zaklada je u 2010. godini za nabavku informatičke opreme projektu računalne radionice jednakih mogućnosti „Svi smo protiv“ donirala 22.330 kuna, čime je opremljeno deset pozicija. U programu računalne radionice sudjelovalo je 60 korisnika starije životne dobi koji su završili tečaj informatičke pismenosti. Financijsku potporu u iznosu od 12.330 kuna istom projektu pružili smo i u 2011. godini.
- ✓ Godine 2010. Zaklada je sufinancirala obilježavanje Europske godine borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti.
- ✓ Zaklada je 21. rujna 2011. u suradnji s Hrvatskom udrugom za Alzheimerovu bolest organizacijski podržala obilježavanje Svjetskog dana Alzheimerove bolesti.
- ✓ Za provedbu likovne radionice i radionice engleskog jezika Zaklada je 2011. godine Gerontološkom centru Trešnjevka donirala iznos od 11.500 kuna. Ove su se radionice jedanput tjedno po dva sata održavale u prostorijama Zakladina Senior centra na Jarunu. U njima je sudjelovalo trideset polaznika starije životne dobi. Kako bi se ove radionice i dalje mogle nesmetano održavati, u 2012. godini Gerontološkom centru donirali smo 14 739 kuna, u 2013. godini 21.000 kuna, a u 2014., 2015. i 2016. godini 26 500 kuna.

Zaklada je u rujnu 2012. godine putem javnog natječaja financijski podržala četiri projekta nevladinih udruga koje osobama starije životne dobi pružaju svakodnevnu pomoć te podržavaju njihov samostalan život u vlastitu domu:

- ✓ Udruzi „Prisutnost“ donirali smo 39.200 kuna za projekt „Cjelodnevna skrb telekomunikacijskim pomagalima za produljenje života starijih osoba i osoba s invaliditetom u vlastitom domu“. Sredstvima dobivenim od Zaklade udruga „Prisutnost“ nabavila je i aktivirala socijalne uređaje za ukupno 111 korisnika.
- ✓ Hrvatskoj udruzi prijatelja hospicija donirali smo 5000 kuna za podmirenje troškova prijevoza volontera u posjetima korisnicima u okviru projekta „Palijativna skrb za osobe starije životne dobi“ koji obuhvaća 150 korisnika.
- ✓ Katoličkoj udruzi „Kap dobrote“ donirali smo 50.000 kuna za podršku projektu „Pomoć starim i siromašnim osobama u živežnim namirnicama i ogrjevnim drvima“. Udruga je doniranim sredstvima kupila i dostavila pakete s hranom za 75 korisnika.
- ✓ Savezu gluhih i nagluhih osoba Grada Zagreba donirana je 21.050 kuna za provedbu projekta „Poludnevni boravak za starije gluhe osobe“ s ciljem sufinanciranja adaptacije i uređenja prostora kluba „Iznad 60“ koji svojim aktivnostima okuplja oko tristotinjak starijih gluhih/nagluhih osoba. Udruga je sredstvima dobivenim od Zaklade adaptirala prostor kluba.
- ✓ Božićnu donaciju od 13 500 kn, u prosincu 2011. godine, dodjeljujemo Hrvatskom Caritasu za podmirenje materijalnih troškova socijalno ugroženim starijim osobama u

lokalnoj zajednici. Donacijom je bila podmirena nabavka namirnica i higijenskih potrepština, koje su u vidu obiteljskih paketa povodom Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva podijeljeni socijalno ugroženim umirovljenicima iz evidencije socijalne službe Caritasa.

- ✓ Caritasu Zagrebačke nadbiskupije 2012. godine pružamo financijsku potporu od 10 000 kuna za podmirivanje materijalnih troškova.
- ✓ Za Uskrs 2013. godine Zaklada je u partnerstvu s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom financijski podržala projekt prigodnog darivanja korisnika domova za starije i nemoćne osobe Grada Zagreba u iznosu od 185 000 kuna.

- **FESTIVAL „ZLATNA DOB“**

Kako bismo obilježili Europsku godinu aktivnog starenja i međugeneracijske solidarnosti, 2012. godine povodom Međunarodnog dana starijih osoba priključili smo se organizaciji i sufinanciranju festivala „Zlatna dob“. Festival su zajednički organizirali Klub umirovljenika Grada Zagreba, Matica umirovljenika Hrvatske, Sindikat umirovljenika Hrvatske, Zaklada Zajednički put i Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba.

Riječ je o cjelodnevnoj manifestaciji čiji se program realizirao kroz okrugle stolove na temu aktivnog starenja, cjeloživotnog učenja kao i kroz izložbe likovnih radova, kulturno-umjetnički program, prezentacije zdravstvenih, turističkih, rekreacijskih i drugih usluga za starije te završni večernji koncert. Na festivalu je nastupilo 19 izvođača, organizirano je šest skupnih izložbi i održano je deset stručnih skupova.

3. PROJEKTI I PARTNERSTVA ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT

- **SAJAM PRAVO DOBA, SAJAM ZA 50+ GENERACIJE**

Zagrebački velesajam u partnerstvu s Gradom Zagrebom i Zakladom Zajednički put organizira Sajam PRAVO DOBA, sajam 50+ generacije, a gradonačelnik Grada Zagreba ujedno je i pokrovitelj Sajma.

Prvi sajam održan je u svibnju 2015. godine, a od 18. do 20. svibnja 2017. na Zagrebačkom velesajmu održat će se treći Sajam po redu.

Riječ je o specijaliziranom sajamskom događanju, prvom takve vrste u Republici Hrvatskoj. Kako je i u samom nazivu istaknuto, Sajam je prvenstveno namijenjen osobama 50+, ali i svim drugim generacijama, koje prepoznaju kako je svako životno doba, zapravo pravo doba za promišljanje o životnim prilagodbama koje nam budućnost donosi. Stoga je i osnovna ideja Sajma okupljanje različitih dionika, izlagača i stručnjaka koji će široj javnosti ponuditi odgovore na pitanja poput: Kako se kvalitetno pripremiti za aktivno i zdravo starenje? Što tržište i društvo, ali i drugi društveno odgovorni subjekti mogu ponuditi građanima u svladavanju svakodnevnih životnih prepreka na koje nailaze oni osobno ili njima blizak?

Kako Zaklada Zajednički put zajedno sa Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom izrađuje stručno-popratni program Sajma, želja nam je zajednički odgovoriti na dio prethodno navedenih pitanja i ponuditi građanima Zagreba, Republike Hrvatske i regije zanimljiv, bogat i koristan izložbeni i stručno-popratni program što će svakako doprinijeti i uspjehu Sajma.

- **MEĐUNARODNI FESTIVAL „EKSTRAVAGANTNA TIJELA: EKSTRAVAGANTNE GODINE“**

Od 4. listopada do 3. studenoga 2013. u Galeriji Klovićevi dvori održan je veliki međunarodni festival „Ekstravagantna tijela: ekstravagantne godine“. Ovaj zahtjevan projekt realizirao je studio Kontejner iz Zagreba. Zaklada Zajednički put, uz financijsku podršku Festivalu, osmislila je i festivalske radionice.

Riječ je o međunarodnom umjetničkom festivalu koji se od 2007. održava svake tri godine, a tematizira načine na koje društvo određuje granice normalnog i patološkog, neovisno o tome je li riječ o tjelesnosti, izgledu, ponašanju, seksualnosti ili životnom stilu. Postojanje *drugog* kao onog koji se ne uklapa u društveno ukorijenjene ideologije *normalnog* često rezultira socio-

kulturnom i ekonomskom izolacijom, sankcioniranjem, strahom i mržnjom. Polazeći uvijek iz devijantne pozicije ekstravagantnog *drugog*, festival se u prvom izdanju bavio tjelesnim invaliditetom, u drugom mentalnim zdravljem, dok je tema nadolazećeg festivala bila starost: individualna iskustva, društvene implikacije i kulturna uvjetovanost onoga što zovemo trećom dobi.

- **PROJEKT „55+“**

Zaklada je 2012. godine pružila financijsku podršku udruzi „Montažstroj“ za projekt „55+“ u iznosu od 20 000 kuna. Projekt je finaliziran predstavom koja problematizira temu starenja i odnosa društva prema starenju.

- **RAZVOJNI CENTAR ZA OSNAŽIVANJE PRAVA STARIJIH OSOBA**

Projekt je potaknut rezultatima znanstvenog istraživanja o pravima starijih osoba na području Grada Zagreba koji je Zaklada ostvarila tijekom 2012. i 2013. godine u suradnji s Istraživačko-obrazovnim centrom za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta i Studijem socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a uz potporu Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom. Cilj je projekta upoznati osobe starije životne dobi s njihovim posebnim pravima i postupcima zaštite tih prava, kako bi ih se pripremio i potaklo da budu aktivni u životu zajednice. Aktivnosti centra održavaju se u prostorijama Senior centra, a sastoje se od filmsko-debatnih radionica i suradnje s Pravnom klinikom Pravnog fakulteta u Zagrebu. Također, suradnja u informiranju starijih osoba o besplatnoj pravnoj pomoći proširena je i na Knjižnice grada Zagreba te se na temelju toga tribine održavaju i u knjižnicama koje provode program 65+.

4. SAVJETOVALIŠTA ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT

- **PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE ZA STARIJE OSOBE**

Savjetovništvo za starije osobe pokrenuto je 2010. godine s ciljem stvaranja i razvoja modela podrške za uspješno i optimalno nošenje s promjenama u načinu života povezanih sa starenjem. Starenje podrazumijeva niz promjena s kojima se osobe starije životne dobi susreću od samih bioloških promjena, promjena u zdravstvenom statusu, promjena u psihološkom doživljavanju

sebe, promjena u doživljavanju okoline do nekih specifičnih individualnih pitanja svake osobe pojedinačno.

Psihološko savjetovalište obuhvaća skupni i individualni rad s osobama starije životni dobi. Skupni rad do 2015. najčešće se provodio u lokalnoj zajednici na mjestima gdje se inače osobe starije životne dobi okupljaju i imaju formu radionice, a od 2015. godine radionice i psihološko savjetovanje odvija se u Senior centru na Jarunu. Kroz radionice se na teoretski, praktičan i zabavan način obrađuju različite teme iz sfere psihologije starenja. Cilj im je pružiti podršku za uspješno i optimalno nošenje s promjenama u načinu života povezane sa starenjem.

- **SAVJETOVALIŠTE SOCIJALNE ZAŠTITE**

Cilj savjetovališta pružanje je cjelovite savjetodavne pomoći potrebitim osobama, sprječavanje zlorabe imovine osoba starije životne dobi kroz aktivnosti besplatne pravne pomoći vezane uz zaštitu imovinsko-pravnih interesa starijih građana. Savjetovalište kontinuirano djeluje od 2010. godine, a u 2016. godini usluge savjetovališta koristile su 472 OSOBE

5. ISTRAŽIVAČKI I STRUČNI RAD ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT

- **NARATIVI O DOSTOJANSTVU U STARIJOJ ŽIVOTNOJ DOBI**

Tijekom 2014. godine Zaklada Zajednički put u suradnji s istraživačima s Filozofskog fakulteta, Studijskog centra socijalnog rada i odsjeka za psihologiju Hrvatskih studija započela je istraživanje pod nazivom „Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi“ u kojem je glavni cilj bio utvrditi kako starije osobe općenito poimaju osobno dostojanstvo i što za njih znači dostojanstvo u starosti. Preliminarni izvještaj u digitalnom obliku objavljen je na internetskim stranicama superseniori.hr i može se besplatno preuzeti.

Kao istraživačku metodu koristili smo individualne dubinske intervjue tijekom kojih su nam sudionici istraživanja detaljno pripovijedali svoju životnu priču. Time smo željeli dobiti uvid u njihove živote prije i nakon umirovljenja te zahvatiti značenjima bogate i kontekstualizirane iskaze o tome što djeluje na kvalitetu života u starosti. Željeli smo istražiti osjećaju li se starije osobe diskriminirano zbog dobi i u kojem kontekstu te koji su preduvjeti dostojanstva u starosti. Njihove narative snimali smo diktafonom, a kada smo ih pretipkali, dobili smo oko 1500 stranica intimnih povijesti starijih osoba.

Rezultati istraživanja pokazali su da na kvalitetu života djeluju ekonomska (ne)sigurnost, obiteljski odnosi te narušeno zdravstveno stanje, a starije osobe osjećaju se diskriminirano zbog svoje dobi u zdravstvenim institucijama, ali i u javnim i privatnim poduzećima te na javnom prostoru. Kao preduvjete dostojanstva u starosti naveli su očuvano zdravlje i životnu energiju, osiguranu prehranu i pomoć drugih, materijalnu sigurnost, obiteljsku potporu, druženje te priznanje radnog doprinosa, što u širem smislu možemo shvatiti kao oblik društvenog priznanja njihovih zasluga.

- **PRAVA OSOBA STARIJE ŽIVOTNE DOBI U GRADU ZAGREBU**

Kako bi ispitala uživaju li starije osobe svoja prava, a time i provjerila koliko je zahtjev za nadopunom dosadašnjeg pristupa starenju pro-aktivnim mjerama primjeren za naše uvjete, Zaklada Zajednički put je početkom 2012. pokrenula istraživački projekt „Ljudska prava starijih osoba u Gradu Zagrebu“, u suradnji s Istraživačko-obrazovnim centrom za ljudska prava i demokratsko građanstvo Filozofskog fakulteta i Studijskim centrom socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji je ostvaren uz potporu Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Krajnja svrha projekta bila je izrada preporuka za unaprjeđenje sustava zaštite i promicanja prava starijih osoba u Gradu Zagrebu na temelju empirijskih pokazatelja i u skladu s idejom aktivnog i društveno uključenog starenja.

Iako je ovo tek pilot istraživanje provedeno na prigodnom uzorku, dobiveni rezultati potvrđuju potrebu preispitivanja dosadašnjeg pristupa zaštiti prava starijih osoba i Gradu Zagrebu. Iako socijalna skrb mora i dalje ostati stožerni dio njihove zaštite, prijeko je potrebno redefinirati društveni pristup osobama starije životne dobi u skladu s idejom aktivnog i sudjelujućeg starenja. Sastavni je dio tih promjena upoznavanje starijih osoba s njihovim pravima i osiguranje uvjeta u kojima će oni uživati ta prava, uključujući pravo na cjeloživotno učenje i pravo na aktivno sudjelovanje u životu svoje zajednice.

Istraživanje je u tiskanom obliku objavljeno i predstavljeno 2013. godine, a u digitalnom obliku publikacije se može besplatno preuzeti s superseniori.hr

- **Stručni rad**

Rezultate istraživanja „Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi“ izložili smo na:

- 3. Hrvatskom gerontološkom i gerijatrijskom kongresu (naslov rada: „Iskustva starijih osoba s dobnom diskriminacijom unutar zdravstvenog sustava“)
- VII. Konferenciji socijalnih radnika (naslov rada: „Djelovanje obiteljskih odnosa na doživljaj kvalitete života u starijoj životnoj dobi“)
- 24. Godišnjoj konferenciji hrvatskih psihologa (naslov rada: Iskustva starijih osoba s dobnom diskriminacijom unutar zdravstvenog sustava).
- okruglom stolu pod nazivom „Zaustavimo nasilje nad starijima“ kojeg je organizirao Klub umirovljenika Zagreba u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba (naslov rada: Što biste vi htjeli za svoje godine – diskriminacija i nasilje nad starijim osobama u institucijama).
- rezultati istraživanja predstavljeni su Specijalnom izvjestitelju UN-a za zdravstvo na sastanku u Zagrebu

23. Godišnja konferencija hrvatskih psihologa „Psihologija starenja – pogled u budućnost“

- stručnjaci i volonteri Zaklade su kroz sudjelovanja u obliku okruglih stolova, usmenih priopćenja, predstavljanje knjiga te postera predstavili svoje dosadašnje višegodišnje iskustvo i rad sa osobama starije životne dobi Grada Zagreba.
- izložen je rad pod nazivom „Prednosti i nedostaci kvantitativne i kvalitativne metodologije u istraživanju ljudskih prava i dostojanstva u starijoj životnoj dobi“ koji se temelji na iskustvima i rezultatima dva dosadašnja istraživanja o pravima i dostojanstvu starijih osoba koje je Zaklada provela u suradnji s interdisciplinarnim timom stručnjaka.
- ✓ Zaklada Zajednički put i Hrvatsko psihološko društvo – Sekcija za psihologiju starenja su organizirali jednodnevni stručni skup pod nazivom „Savjetovanje starijih osoba: načela i posebnosti rada“ koji je održan 12. prosinca 2015.
- ✓ U listopadu 2009. u Novinarskom domu u Zagrebu Zaklada je organizirala tribinu pod nazivom “Zakladništvo u Hrvatskoj u skrbi o starijim osobama”. Na tribini su sudjelovali istaknuti gosti i predavači: prof. dr. Gojko Bežovan s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, viša medicinska sestra Cvjeta Mitić i prof. dr. Janko Hančević iz Zaklade Simbex, Joško Radica iz Zaklade Blaga djela, pater Mijo Nikić iz Zaklade Biskup Josip Lang, upraviteljica Zaklade Ines Vrban i Dominik Stjepan Janković, dipl. iur. iz Zaklade Zajednički put.
- ✓ U listopadu 2009. na Regionalnoj konferenciji o starosti i starenju u Beogradu upraviteljica Zaklade Ines Vrban, kao predstavnica Grada Zagreba, predstavila je gerontološke centre i centre za gerontologiju u Hrvatskoj. Na konferenciji je prikazan film o gerontološkim centrima u Gradu Zagrebu i predstavljena je Zaklada Zajednički put.

- ✓ Kako bi se promoviralo udomiteljstvo starijih osoba, u studenome 2009. u Zagrebu je održana tribina pod nazivom "Udomiteljstvo". Upraviteljica Zaklade predstavila je zakonsku regulativu Zakona o udomiteljstvu i Zakona o socijalnoj skrbi i mogućnosti doprinosa Zaklade „Zajednički put“ udomiteljstvu starijih osoba.

6. TISKANA I DIGITALNA IZDANJA I WEB STRANICE ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT

- www.zajednickiput.hr

Glavna web stranica Zaklade na kojoj se mogu pronaći sve informacije vezane uz aktivnosti i projekte Zaklade, kao i rasporedi aktivnosti i radionica u Senior centru i Edukacijsko-istraživačkom centru.

- www.superseniori.hr

Internetski portal superseniori.hr pokrenut je s ciljem povećanja vidljivosti projekta Superseniori te kao dodatni kanal za senzibilizaciju javnosti i prikupljanja financijskih sredstava za Fond Superseniori. Na portalu je predstavljeno i 8 projekata koji se provode u sklopu inovativnog modela podrške. Osim toga, objavljeni su i popularno-stručni tekstovi koji s aspekta različitih disciplina analiziraju teme vezane uz starenje i život u starosti. Uz popularno-stručne tekstove na portalu jednom tjedno objavljujemo kolumnu novinarke Vesne Širanović.

- **Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi**

2016. godine u digitalnom obliku na portalu superseniori.hr objavljen su preliminarni rezultati istraživanja Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi

- **Prijevod i objava knjige „Savjetovanje starijih osoba“**

2015. godine objavljen je prijevod knjige „Savjetovanje starijih osoba“, autorice Ann Orbach

- **Prava osoba starije životne dobi u Gradu zagrebu**

2013. godine u tiskanom obliku objavljeni su rezultati istraživanja Prava osoba starije životne dobi u Gradu zagrebu. Publikacije je dostupna u digitalnom obliku na superseniori.hr

7. MEĐUNARODNA SURADNJA

- **AGE PLATFORM EUROPE**

Zaklada Zajednički put je u listopadu 2015. godine postala punopravna članica AGE_Platform Europe – europske mreže s više od 150 organizacija koje su u svojim aktivnostima usmjerene na osobe starije od 50 godina te na taj način izravno predstavljaju više od 40 milijuna starijih osoba u Europi.

Djelatnost AGE_Platform Europe usmjerena je na široko područje politika koje utječu na starije i umirovljene osobe što uključuje teme poput: zaštite od diskriminacije na temelju dobi, zapošljavanje starijih radnika, aktivno starenje, socijalna uključenost, međugeneracijska solidarnost, socijalna zaštita starijih osoba, mirovinske reforme, zaštita starijih osoba od zlostavljanja, zaštita zdravlja starijih osoba, dostupnost javnog prijevoza starijim osobama, suvremene tehnologije te istraživački rad. AGE Platforma vodi i aktivno sudjeluje u nekoliko projekata Europske unije.

Svrha rada AGE_Platforme jest zagovaranje i promicanje interesa 190 milijuna osoba starijih od 50 godina koje žive na području Europske unije te podizanje svijesti o pitanjima koja se najviše odnose na njih. Platforma nastoji dati glas starijim i umirovljenim osobama u raspravama o politikama Europske unije na način da predstavnici članica Platforme aktivno sudjeluju na europskoj, regionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini. Također, AGE pruža europsku platformu za razmjenu iskustva i primjera dobrih praksi te nastoji informirati starije osobe o njihovim pravima kao građana Europske unije i o procesu donošenja politika na razini Europske unije.

Zaklada Zajednički put kao punopravna članica AGE Platforme može sudjelovati u svim aktivnostima te može imenovati predstavnika na sastancima u skupinama oformljenim 2014. godine radi okupljanja stručnjaka-članova s ciljem utjecanja na dokumente Europske unije koji se općenito bave poboljšanjem kvalitete života u starijoj životnoj dobi.

- **ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI PROJEKTI:**

- ✓ Započeli smo s pripremnim radnjama (prikupljanje dokumentacije, osmišljavanje i usuglašavanje istraživačkog instrumenta) u sklopu projekta „Active Ageing via Active Networks“ (ACTIVE-NETS) čiji je idejni začetnik finska nevladina organizacija „Maailma Tutuksi ry“, a glavni cilj projekta je na temelju rezultata istraživanja potaknuti interakciju i međusobno razumijevanje između „digitalnih

urođenika“ (eng. digital natives – osobe koje su praktički od rođenja socijalizirane u digitalnu kulturu) i digitalnih imigranata (eng. digital immigrants – osobe koje su se s digitalnom tehnologijom susrele u kasnijim periodima života, uglavnom je riječ o starijim osobama)

- ✓ Također, započele su pripremne radnje (okupljanje istraživačkog tima, pregled relevantne znanstvene i teorijske literature) za istraživanje nasilja nad starijim osobama u domovima za starije i nemoćne i pripremne radnje za znanstvenu međunarodnu suradnju s norveškom istraživačicom Wenche Malmedal s ciljem razvijanja međunarodnog projekta o istraživanju nasilja nad starijim osobama u institucijama.

8. PLANOVI ZA BUDUĆNOST

- **EDUKACIJSKO-ISTRAŽIVAČKI CENTAR ZA PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA STARIJIH OSOBA (Zvonimirova 17)**

U ponedjeljak, 13. 03. 2017. službeno je otvoren novi Edukacijsko – istraživački centar za podizanje kvalitete života starijih osoba.

Među ciljevima osnivanja ovog centra ističu se:

- Osigurati bolju rasprostranjenost i dostupnost usluga za osobe starije dobi na području grada Zagreba
- Omogućiti razvoj usluga u skladu sa specifičnim potrebama (po djelatnosti i po kvartovima) osobama starije dobi
- Omogućiti zapošljavanje i razvoj poduzetništva i obrtništva kroz pružanje usluga i proizvoda usmjerenih na populaciju starijih osoba
- Uspostaviti centralnu bazu podataka potražnje (potreba) i ponude usluga u segmentu podrške starijim osobama na području grada Zagreba

U skladu s ciljevima, program rada Edukativno – istraživačkog centra za podizanje kvalitete života starijih osoba obuhvatit će Savjetovalište za starije osobe koje uključuje pružanje psihosocijalnih i financijsko-pravnih usluga, Razvojni centar za osnaživanje prava starijih osoba, Edukativni centar te formiranje Registar (baza podataka potražnje i ponude usluga u segmentu podrške starijim osobama na području grada Zagreba).

Osim stručnih i ciljanih istraživanja za razvoj novih i kvalitetnijih programa, u novootvorenom centru održavat će se i edukativne radionice učenja stranih jezika i računalne radionice, za kojima postoji velik interes među starijom populacijom.

- **NASTAVAK AKTIVNOSTI U SKLOPU PROJEKTA SUPERSENIORI**

Nakon uspješno realiziranih projekata u Gradu Zagrebu, Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji, procjenom potreba i iskustava s terena uočili smo važnost nastavka provedbe projekta Superseniore koji će za cilj imati prikupljanje i osiguranje financijskih sredstava za podršku projektima u lokalnim zajednicama kojima je cilj podizanje kvalitete života starijih osoba.

U 2017. godini planiramo pokrenuti online kampanju u trajanju od 30 dana s ciljem prikupljanja financijskih sredstava za fond Superseniore. Prikupljanje donacija će se odvijati putem sigurnog online sustava za doniranje. Nakon provedene kampanje raspisat ćemo novi natječaj za organizacije civilnog društva koje svojim aktivnostima podižu kvalitetu života starijih osoba. Navedene aktivnosti provodimo u suradnji sa Zakladom Slagalice iz Osijeka.

- **SAJAM PRAVO DOBA**

Od 18. do 20. svibnja 2017. na Zagrebačkom velesajmu održat će se treći po redu sajam Pravo doba.

- **INTERKULTURNI CENTAR**

U suradnji s Centrom za mirovne studije planiramo pokrenuti interkulturni centar u sklopu kojeg bi starije osobe na konverzacijskim radionicama razgovarale s tražiteljima azila u Hrvatskoj te na taj način doprinijele njihovom učenju hrvatskog jezika i kulture

- **PRIRUČNIKA ZA SAMOZASTUPANJE STARIJIH OSOBA**

Započeli smo s prijevodom Priručnika za samozastupanje starijih osoba (*Older Person's Self Advocacy Handbook*) kojeg je u digitalnom obliku objavila organizacije Age Platform Europe, a Zaklada kao punopravna članica Age platforme dobila je pravo na prevođenje i objavljivanje priručnika. Priručnik predstavlja svojevrsni alat namijenjen, u prvom redu, starijim osobama i organizacijama koje rade za starije i sa starijima.

- **ISTRAŽIVANJE: NASILJE NAD STARIJIM OSOBAMA U DOMOVIMA UMIROVLJENIKA**

Na temelju iskustva i dosada provedenih istraživanja i rezultata istraživanja „Prava osoba starije životne dobi u Gradu Zagrebu“ i „Narativi o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi“, Zaklada je pokrenula novi znanstveno-istraživački projekt pod radnim nazivom Nasilje nad starijim osobama u domovima umirovljenika. Oformljen je istraživački tim, započelo je pregledavanje i sistematizacija relevantne znanstvene literature i konstrukcija mjernog instrumenta (anketni upitnik).

UPRAVITELJICA ZAKLADE ZAJEDNIČKI PUT:
Ines Vrban, univ.spec.act.soc., v.r.